

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 sierpnia 2022 r.

Powód J. B. w pozwie skierowanym przeciwko skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w R. wniósł o zasądzenie kwoty 1.000.000 zł za wyrządzenie szkody i naruszenie dóbr osobistych postulując, że żąda wypłaty od dnia (...).2020 r. do dnia(...).2021 r.

W uzasadnieniu pozwu powód naprowadził, że w pozwanym Z.K. przebywał od (...).2020 r. do dnia (...).2020 r. Na dochodzoną pozwem kwotę składały się :

- 900.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych poprzez wydanie w dniu (...).2020 r. adresowanej do niego korespondencji z Ministerstwa Sprawiedliwości innemu współosadzonemu i tym samym ujawnienie jego danych osobowych (imię, nazwisko, PESEL, imiona rodziców, data i miejsce urodzenia) osobie nieuprawnionej ;
- 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za ograniczenia związane z korzystaniem z telefonu ; mógł z niego korzystać tylko 1 raz na 3 dni, a ma prawo do codziennego korzystania przez 5 minut;
- 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za bezprawne ograniczenie w dostępie do lekarza oraz złe warunki w celi (stare łóżka, nieodpowiednie materace) skutkujące problemami zdrowotnymi z zakresu ortopedii i dermatologii ;
- 18.000 zł tytułem zadośćuczynienia za osadzenie go w „nienormatywnej” celi (poniżej 3 m² na osobę) z kąciakiem sanitarnym o charakterze prowizorycznym co naraziło go na stres oraz pleśnią i grzybem na zaplamionym suficie co naraziło go na dyskomfort i zagrażało jego zdrowiu ;
- 2.000 zł tytułem odszkodowania za niedostarczenie przesyłki (paczki) od brata z elektroniką.

Szczegółowe motywy zgłoszonych żądań powód opisał w uzasadnieniu pozwu

(k. 3-6;8).

Pozwany – zastępowany przez Prokuraturę Generalną RP – złożył odpowiedź na pozew i wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu .

Pozwany zaprzeczył faktom, na których skonstruowano żądanie pozwu i zarzucił, że powód nie udowodnił, aby działania pozwanego były bezprawne oraz, aby doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda (szczegóły w uzasadnieniu odpowiedzi : k. 29-35).

Zarządzeniem z dnia (...).2021 r. (k. 83) zobowiązano strony do wymiany dalszych pism przygotowawczych, przy czym jako pierwszy pismo przygotowawcze, w terminie 1-go miesiąca, miał złożyć powód replikując na odpowiedź na pozew oraz podając wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, pod rygorem zwrotu pisma wniesionego po terminie oraz pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów. Zarządzenie to powód otrzymał (...).2021 r. (k. 86), a określony w nim termin upłynął bezskutecznie.

Sąd ustalił co następuje:

Powód przebywał w pozwanym Z.K. w okresie (...).2020 r.

W dniu (...).2020 r. do pozwanego wpłynęła przesyłka z Ministerstwa Sprawiedliwości adresowana do powoda. Następnego dnia, (...).2020 r., przedmiotową korespondencję, omyłkowo, wydano innemu osądzonemu, który był

zakwaterowany z powodem w tej samej celi i odbierał korespondencję; ten osadzony nie wydał przesyłki powodowi,- zniszczył ją.

Powód w dniu (...).2020 r. zwrócił się do Centralnego Zarządu Służby Więziennej ze skargą w przedmiotowej sprawie, ten przekazał skargę powoda Dyrektorowi ZK w R., który – po jej zbadaniu- uznał ją za zasadną w części dotyczącej zarzutu doręczenia korespondencji urzędowej niewłaściwemu osadzonemu, natomiast za bezzasadną w części udostępnienia danych osobowych na rzecz innego osadzonego; stanowisko to zaakceptował Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w R..

Powód nie zgodził się z powyższym stanowiskiem i złożył skargę do Prezesa UODO w sprawie przekazania korespondencji innemu osadzonemu i wniósł o przywrócenie stanu zgodnego z prawem. Prezes UODO rozpoznał sprawę decyzją z dnia (...).2021 r. i uznał, że doszło do udostępnienia innemu osadzonemu danych osobowych powoda w zakresie jego imienia i nazwiska. Ponieważ jednak było to zdarzenie jednorazowe i nieodwracalne, to organ ten odmówił uwzględnienia wniosku powoda o przywrócenie stanu zgodnego z prawem w zakresie przetwarzania danych osobowych. Prezes UODO ustalił i uznał, że nie zostało udowodnione, aby dane osobowe powoda w postaci : nr. PESEL, imion rodziców, daty i miejsca urodzenia zostały udostępnione innej (nieuprawnionej) osobie,- co skutkowało umorzeniem postępowania w tym zakresie.

(k. 39-43 : ostateczna decyzja Prezesa UODO z dnia (...).2021 r. ;

k. 44-45 : pismo Dyrektora Z.K. w R. do powoda z (...).2020 r. ;

k. 46 : notatka z rozmowy instruktazowej z dnia (...).2020 r. ;

k. 48-49 : sprawozdanie z (...).2020 r. z czynności wyjaśniających w sprawie skargi powoda ;

k. 50 : oświadczenie Ł. G. z (...).2020 r. ;

k. 51 : oświadczenie współosadzonego z (...).2020 r.;

k. 52 : pismo z (...) do pozwanego z (...).2020 r.;

k. 53 : skarga powoda z (...).2020 r. ;

k. 102/2-103 : zeznania powoda).

Podczas pobytu w pozwanym Z.K. powód miał dostęp do samoinkasujących aparatów telefonicznych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21.12.2016 r. – regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania kary pozbawienia wolności. Funkcjonariusze pełniący służbę w oddziale powoda zapewnili mu kontakt raz dziennie z członkami rodziny, a ograniczenie to nie dotyczyło rozmów z jego pełnomocnikami procesowymi. Skarga powoda z dnia (...).2020 r. – w tym zakresie- nie została uwzględniona. W okresie osadzenia w pozwanym Z.K. powód z różną częstotliwością korzystał z telefonu; były sytuacje, że rzeczywiście dzwonił co trzy dni, ale też wykonywał po kilka połączeń tego samego dnia :

(...) – 4 połączenia; (...) – 3 połączenia; (...) – 2 połączenia; (...) – 6 połączeń;

(...) 3 połączenia; (...)– 5 połączeń; (...) – 2 połączenia; (...) – 2 połączenia;

(...)– 4 połączenia; (...) – 2 połączenia; (...) – 2 połączenia; (...)– 5 połączeń;

(...) – 2 połączenia; (...) – 6 połączeń; (...)– 6 połączeń; (...) – 11 połączeń;

(...) – 4 połączenia; połączenia wykonywał też dzień po dniu : (...).02; (...).02.

(k. 10-12 : bilingi z rozmów telefonicznych powoda ;

k. 66-68 pismo pozwanego do powoda z (...).2020 r. ;

k. 69-71 : sprawozdanie z (...).2020 r. z czynności wyjaśniających;

k. 75 : oświadczenie D. B. z (...).2020 r. ;

k. 76 : oświadczenie Ł. G. z (...).2020 r.;

k. 78-80 : skarga powoda z (...).2020 r.).

Do pozwanego Z.K. przyjęta została tylko jedna paczka higieniczno-odzieżowa w dniu (...).2020 r., która została powodowi wydana w dniu (...).2020 r. Nie odnotowano odbioru paczki adresowanej do powoda ze sprzętem RTV, ustalono też, że żadna paczka adresowana do powoda nie była zwrócona przez administrację Z.K. w R.; stąd też pozwany nie uwzględnił – pismem z (...).2020 r. – skargi powoda w tym zakresie.

Powód w tym przedmiocie – na rozprawie w dniu (...).2022 r. cofnął pozew z zrzeczeniem się roszczenia o czym poinformowano pozwanego.

(k. 54: pismo pozwanego do powoda z (...).2020 r.;

k. 55: sprawozdanie z (...).2020 r. z czynności wyjaśniających w sprawie skargi powoda;

k. 56: oświadczenie wychowawcy z (...).2020 r. ;

k. 57-58: oświadczenie st. magazyniera z (...).2020 r. z kopią dziennika przyjętych paczek;

k. 59: oświadczenie z (...).2020 r.;

k. 61: skarga powoda z (...).2020 r.;

k. 103: protokół rozprawy z (...).2022 r.;

k. 106 i 124: doręczenie pozwanemu wypisu z protokołu rozprawy z (...).2022 r.).

Powód przybył do pozwanego Z.K. w dniu (...).2020 r., w tym też dniu powód był badany. Podczas tego badania powód nie zgłaszał potrzeby wizyty lekarskiej, a pielęgniarka poinformowała go, że najbliższe przyjęcia lekarskie na Oddziale odbędą się (...).2020 r.; powód nie zapisał się na ten dzień do lekarza. Niezależnie od harmonogramu przyjęć w oddziałach mieszkalnych, w pilnych przypadkach, poza ustalonymi grafikami przyjęć, każdy skazany może zgłosić rano potrzebę przyjęcia przez lekarza i zostanie on przyjęty przez lekarza przyjmującego pacjentów w innym oddziale. Powód nie zgłaszał pielęgniarce jakichkolwiek problemów zdrowotnych w trakcie pobytu w pozwanym Z.K. Pozwany nie uwzględnił skargi powoda w tym przedmiocie.

(k. 66-68: pismo pozwanego do powoda z (...).2020 r.;

k. 69-71 : sprawozdanie z (...).2020 r. z czynności sprawdzających co do skargi powoda;

k. 72: oświadczenie pielęgniarki z (...).2020 r.;

k. 78-80 : skarga powoda z (...).2020 r.).

Podczas osadzenia w pozwanym Z.K. powód przebywał w 8-osobowej celi nr. 343 w pow. 26,04 m² . Przedmiotowa cela- podobnie jak każda cela mieszkalna- ma wydzielony kącik sanitarny, do którego wejście wyposażone jest w przesłonę/kotarę nieprzepuszczającą światła i stwarzającą izolację wzrokową od przestrzeni celi oraz zapewniającą

niezbędną intymność w korzystaniu z kąpielnicy sanitarnego. Na suficie tej celi rzeczywiście znajduje się odbarwienie (plama) będące skutkiem wcześniejszego zalania celi powstałego po awarii hydraulicznej. Cella jest wyposażona w okna, które można otworzyć aby przewietrzyć celę, co jest zresztą zalecane. Łóżka, w które wyposażone są cele mieszkalne produkowane są w przywieziennych zakładach i spełniają one – podobnie jak i materace- wymogi normatywne. Powód nie zgłaszał funkcjonariuszom pozwanego żadnych dolegliwości związanych ze spaniem w kontekście łóżek lub materacy. Materace używane u pozwanego są na bieżąco kontrolowane, te które są brudne lub zniszczone podlegają naprawie i czyszczeniu.

Po opuszczeniu pozwanego Z.K. –(...)2020 r. (w Z.K. w P.) powód był badany, a badanie nie wykazało, aby doznał on urazu łokcia czy też zerwania (naderwania) pierwszego stopnia stawu barkowego. Skarga powoda dotycząca powyższych kwestii, kierowana do pozwanego, nie została uwzględniona.

(k. 62-65: wykaz pomieszczeń w budynkach mieszkalnych;

k. 66-68: pismo pozwanego do powoda z (...)2020 r.;

k. 69-71: sprawozdanie z (...)2020 r. z czynności wyjaśniających w sprawie skargi powoda ;

k. 73: oświadczenie specjalisty z D. Kwatermistrzowskiego z (...)2020 r.;

k. 74: oświadczenia A. P. z (...)2020 r.;

k. 78-80: skarga powoda z (...)2020 r.;

k. 102/2-103: zeznania powoda).

Ustaień faktycznych Sąd dokonał w oparciu o dowody przytoczone przy poszczególnych fragmentach stanu faktycznego; są to przede wszystkim dowody z przywołanych dokumentów urzędowych i prywatnych, których autentyczność nie była kwestionowana i nie wzbudziła wątpliwości Sądu,- stąd też uznano je za wiarygodne i poczyniono na ich podstawie ustalenia faktyczne stosowne do dyspozycji art. 244 i 245 kpc. Zeznania powoda jedynie posiłkowo – z uwagi na ich subsydiarny charakter – służyły za podstawę ustaleń faktycznych, a to w zakresie, w jakim nie są sprzeczne z dowodami z dokumentów. Od strony procesowej, w zakresie podstawy faktycznej wyroku, istotnym jest też wskazanie, że powód nie wykonał zarządzenia z dnia 09.11.2021 r. i – w ramach wymiany pism przygotowawczych – nie złożył pisma przygotowawczego i nie odniósł do odpowiedzi na pozew, co skutkowało przyjęciem (o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia) przez Sąd, że nie udowodnił on większości faktów prawotwórczych, istotnych dla sprawy .

Sąd zważył co następuje :

I. Na dochodzoną pozewem kwotę 1.000.000 zł składało się odszkodowanie w kwocie 2.000 zł za niedostarczenie powodowi przesyłki (paczki) od brata zawierającej elektronikę.

Powód na rozprawie w dniu (...)2022 r. cofnął w tym zakresie pozew zrzekając się roszczenia. Sąd uznał cofnięcie pozwu w tym zakresie za prawnie skuteczne oraz dopuszczalne (art. 203 § 1 i 4 kpc), co skutkowało umorzeniem postępowania w pkt. I wyroku, na podstawie art. 355 kpc.

II. Podstawą prawną roszczenia objętego żądaniem pozwu jest art. 24 §1 w zw. z art. 417 §1 i art. 448 k.c.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Stosownie do art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

W myśl art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia (...).

W stanie faktycznym niniejszej sprawy nie zostały spełnione określone w cytowanych wyżej przepisach przesłanki, które warunkują możliwość przyznania zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności, - powód takowych nie udowodnił (art. 6 k.c.).

Faktem jest, że podczas pobytu w pozwanym Z.K. – w dniu (...)2020 r.- przesyłkę z M.S. adresowaną do powoda wydano innemu osadzonemu, który przebywał z powodem w tej samej celi i odbierał korespondencję. Było to zdarzenie jednorazowe (doszło do niego przez omyłkę), które jednak skutkowało udostępnieniem danych osobowych powoda w postaci imienia i nazwiska innemu osadzonemu. Innych danych osobowych powoda (PESEL, data urodzenia, imiona rodziców) nie udostępniono, powód tego nie udowodnił, w szczególności powód nie udowodnił aby ten „inny” osadzony otrzymał tzw. „śladowkę” z tymi danymi; do pozwu jest dołączona kserokopia „śladowki” z tymi danymi, oryginału powód nie dołączył, chociaż w pozwie zapewniał, że go ma. Powód odniósł się też do odpowiedzi na pozew i nie przedłożył dowodów na powyższe okoliczności, pomimo wydania stosownego zarządzenia w tym przedmiocie oraz mając świadomość, że okoliczność ta jest istotna i sporna w sprawie chociażby z uzasadnienia decyzji PUODO z dnia (...)2021 r. Zadośćuczynienie z art. 448 k.c. ma charakter fakultatywny („sąd może”). W realiach tej sprawy współosadzony z tej samej celi i tak znał ujawnione mu dane powoda w postaci imienia i nazwiska, a to właśnie z racji przebywania z nim w tej samej celi. Dlatego też nie można zgodzić się z twierdzeniami powoda, że z uwagi na udostępnienie jego danych doszło tu do powstania krzywdy w jakimkolwiek wymiarze. Co istotne, powód powołując się na twierdzenia dotyczące możliwości dalszego udostępniania jego danych osobowych nie przytoczył na tę okoliczność żadnych dowodów, ani też konkretnych zdarzeń, które miałyby to w jakiś sposób chociażby uprawdopodobnić. Dlatego też, w realiach tej sprawy, Sąd uznał, że z tego tytułu zadośćuczynienie powodowi się nie należy i powództwo – w tym zakresie- oddalił.

Cela, w której przybywał powód (nr. 343) ma 26,04 m² powierzchni, a ponieważ jest to cela 8-osobowa, to na jedną osobę przypada 3,25 m² powierzchni. To oznacza, że spełnia ona minimalne warunki normatywne z art. 110 § 2 kkw (3 m²). Stąd też umieszczenie powoda w tej celi nie było działaniem bezprawnym. W celi tej (podobnie, jak w pozostałych celach) znajduje się wydzielony kącik sanitarny, którego wejście oddzielone jest przesłoną/ kotarą, która nieprzepuszcza światła i stwarza izolację wzrokową od przestrzeni celi zapewniając niezbędną intymność w korzystaniu z kącika sanitarnego. W tym kontekście nie zostały tu naruszone dobra osobiste powoda, w tym uprawnienie do godnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, albowiem zapewniono powodowi niezbędną prywatność i intymność w sprawach związanych z potrzebami fizjologicznymi. Nie każda, subiektywnie oceniana jako niekomfortowa dla danej osoby sytuacja może być kwalifikowana jako naruszenie jej dóbr osobistych; ocena, czy rzeczywiście doszło do naruszenia dóbr osobistych musi być każdorazowo dokonywana w oparciu o kryteria obiektywne, a nie subiektywne odczucia powoda (vide: wyrok S.A. w Katowicach z 12.04.2016 r., I ACa 1132/15). Omawiane „godne” warunki odbywania kary pozbawienia wolności nie przewidują zapewnienia samodzielności pomieszczeń przeznaczonych na toalety, ani ich oddzielenia murem od pozostałej części celi (por. : wyrok SN z 05.07.2012 r., IV CSK 603/11). Z tych względów – w tym zakresie- powództwo oddalono.

Powyższe uwagi mają też zastosowanie przy ocenie pozostałej części roszczenia objętego żądaniem pozwu, a związanej z warunkami pobytu powoda w celi nr. 343. Na suficie tej celi rzeczywiście znajdowało się odbarwienie (plama) powstałe na skutek zalania spowodowanego awarią systemu hydraulicznego. Nie udowodnił natomiast powód, aby przedmiotowa cela- z tego powodu – była „zagrzybiona” lub też, że występowała tam pleśń; poza

własnymi twierdzeniami (tak naprawdę jedynie przypuszczeniami) powód w tym zakresie żadnych dowodów nie przedstawił. Nawet jeśli przedmiotowa plama stanowiła dla powoda, w jego subiektywnym odczuciu pewien dyskomfort psychiczny, to obiektywnie rzecz biorąc, nie doszło tu do pozbawienia powoda prawa do odbywania kary pozbawienia wolności w „godnych” warunkach, tym bardziej, że w celi nr. 343 powód przebywał niespełna dwa miesiące. Podobnie rzecz ma się w odniesieniu do zarzutów związanych z łózkami i materacami znajdującymi się w tejże celi. Wbrew twierdzeniom powoda są one normatywne, a podczas swojego 7-tygodniowego pobytu w celi nr. 343 powód nie zgłaszał funkcjonariuszom Służby Więziennej, czy też Sądowi Penitencjarnemu – art. 7 i 34 kkw- żadnych uwag zarówno w tym zakresie, jak i co do pozostałych kwestii związanych z warunkami odbywania kary pozbawienia wolności w tej celi. Powód nie przedstawił też żadnych dowodów, aby doznał urazu łokcia-barku lub problemów dermatologicznych na skutek przebywania w celi nr. 343 pozwanego Z.K. Dlatego też w tym zakresie powództwo oddalono.

Powód nie udowodnił, aby pozbawiono go prawa do rozmów telefonicznych (co najmniej 1 rozmowa dziennie oprócz nielimitowanych rozmów z pełnomocnikami procesowymi). Z przedstawionych przez niego bilingów wynika, że miał on dostęp do telefonu, prowadził czasem po kilka rozmów dziennie (najwięcej 11 połączeń jednego dnia), czasem rozmawiał codziennie (dzień po dniu) lub co drugi, bądź co trzeci dzień. Przy braku innej (poza bilingami) inicjatywy dowodowej powoda, nie ma tu żadnych podstaw do przyjęcia, aby naruszono – na tej płaszczyźnie- dobra osobiste powoda i rzeczywiście ograniczono go, sprzecznie z prawem, w dostępie do rozmów telefonicznych.

Powód też nie udowodnił, aby naruszono jego dobra osobiste poprzez ograniczenie mu dostępu do lekarza. Z stanu faktycznego sprawy, wynika że podczas badania przy przyjęciu do pozwanego Z.K. powód nie zgłaszał potrzeby wizyty lekarskiej, zaś pielęgniarka poinformowała go o terminie ((...).2020 r.) najbliższych przyjęć lekarskich na oddziale,- powód nie zapisał się na ten dzień do lekarza, nie zgłaszał ani pielęgniarce ani służbie więziennej jakichkolwiek problemów zdrowotnych podczas swojego pobytu w pozwanym Z.K., nie zgłaszał też potrzeby pilnego przyjęcia przez lekarza poza grafikiem oddziałowym. Jeżeli powód rzeczywiście potrzebował tabletek nasennych, co miał zgłosić (vide jego zeznania z k. 102/2-103) psychologowi, to zauważyć należy, że psycholog nie jest lekarzem i nie może przepisywać lekarstw, do czego uprawniony jest wyłącznie lekarz, a do takowego powód się nie zgłosił.

III. O kosztach zastępstwa procesowego poniesionych przez pozwanego (innych kosztów procesu pozwany nie poniósł) orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 kpc. Zasądzona –w pkt. III –kwota 240 zł wynika z regulacji „taryfowej” zawartej w § 8 pkt. 26 rozporządzenia MS z dnia 22.10.2015 r. – w sprawie opłat za czynności radców pranych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).